“Ўзбектелеком” АКнинг
2022 йил “29” мартдаги
102 - сон буруйғига
ИЛОВА

“Ўзбектелеком” АК ходимларининг этика ва коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқитилишини ташкил қилиш бўйича
ЙЎРИҚНОМА

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Йўриқнома “Ўзбектелеком” АК ва унинг филиаллари (кейинги ўринларда – Компания) ходимларининг этика ва коррупцияга қарши курашиш масалалари бўйича ўқитилишини ташкил қилиш бўйича тавсия ва қўлланмаларни белгилаб беради.

2. Ушбу Йўриқнома коррупциявий ҳаракатларнинг олдини олиш ва уларни содир қилишга хизмат қиладиган сабабларни бартараф этиш, ходимларнинг ҳуқуқий онгини ошириш ва уларни Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги ва Компаниянинг бошқа ички ҳужжатларига қатъий риоя қилиш руҳида тарбиялашга қаратилган.

3. Компания ходимларини этика ва коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқитиш (кейинги ўринларда – Компания ходимларини ўқитиш) дастурлари ва материаллари Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги ва ушбу Йўриқномага мувофиқ ишлаб чиқилади.

2-боб. Компания ходимларини ўқитишнинг асосий тамойиллари

4. Компания ходимларини Ўқитиш қуйидаги тамойилларга асосланади:

холислик ва илмийлик – этика ва коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги ўқув материалларини тайёрлаш учун масъул шахслар уларнинг Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги талаблари, халқаро стандартлар ҳамда этика ва коррупцияга қарши курашиш назарияси ва амалиётига доир илмий тадқиқотлар натижаларига мувофиқлигини таъминлайди;

амалий жиҳатдан қулайлик – Компания ходимларини ўқитиш шакллари, усуллари ва материаллари амалий аҳамиятга эга бўлиши, реал вазиятларга асосланиши, шунингдек, ходимлар томонидан олинган билимларни тушуниш даражаси ва уларни аниқ амалий вазифаларни ҳал этишда қўллаш имконияти назорат қилинишини ўз ичига олиши лозим;

кетма-кетлилик ва тизимлилик – этика ва коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги ўқув материаллари, шунингдек, Компания ходимларини ўқитиш тартибининг изчил ва тузилмавий-мантиқий тизимини ифодалайди. Компания ходимларини ўқитиш умумий тушунчалар ва воқеликлардан жузъийларига, оддийдан мураккабга, бошланғичдан мукаммалга ва ҳоказоларга ўтиш асосида амалга оширилади;

ҳаммабоплик – Компания ходимларини ўқитиш Компания ходимларининг жорий билимлари ва кўникмаларини ҳисобга олиш, Компаниянинг барча ходимлари учун тушунарли бўлган ўқув материаллирини шакллантириш;

дифференциал ёндашув – Компанияда коррупцияга қарши ўқитиш аниқ функциялар ва тартиб-таомиллардаги коррупциявий хавф-хатар натижаларини ҳисобга олади. Коррупциявий хавф-хатарларга энг кўп мойил бўлган лавозимларни эгаллаб турган ходимлар коррупцияга қарши қўшимча равишда махсус ўқитилади;

ўқитиш усуллари ва шаклларини доимий равишда такомиллаштириш – Компания ўқув материалларини ишлаб чиқиш, ўқитиш, шунингдек, Компания ходимлари томонидан билимлар ўзлаштирилганлигини текшириш вақтида техник ва илмий тараққиётнинг инновацион ютуқларидан фойдаланишга ҳаракат қилади.

3-боб. Ўқитишнинг устувор вазифалари

5. Компания ходимларини ўқитиш шакллари ва усулларини аниқлашда, шунингдек, этика ва коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги ўқув материалларини шакллантиришда Компания ходимларини этика ва коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқитиш учун масъул шахслар қуйидаги устувор вазифаларга таяниши лозим:

коррупция моҳияти, унинг жамият ҳаётининг турли соҳалари, Компаниянинг функция ва тартиб-таомилларида пайдо бўлиш шакллари ва ўзига хос жиҳатлари, сабаблари, ижтимоий жиҳатдан хавфли ва зарарли оқибатлари тўғрисида умумий тасаввурни шакллантириш;

Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги, Компаниянинг Коррупцияга қарши курашиш сиёсати билан белгиланган этика ва коррупцияга қарши хулқ-атворнинг аҳлоқий қадриятлари ва Компаниянинг бошқа ички ҳужжатларига қатъий ва сўзсиз риоя қилишга асосланган хулқ-атвор моделини шакллантириш;

Компания ходимларини Компанияда амал қилувчи коррупцияга қарши курашиш тамойиллари, талаблари ва тартиб-таомиллари билан таништириш;

коррупциявий хавф-хатарларни келиб чиқишига хизмат қилувчи шарт-шароитларни аниқлаш ва уларнинг олдини олиш қобилиятини шакллантириш, коррупциявий хулқ-атвор, Компаниянинг этик хулқ-атвор қоидалари бузилишига нисбатан тоқатсизликни намоён этиш.

4-боб. Компания ходимларини ўқитиш режаларини тайёрлаш, тегишли ўқув материалларини ишлаб чиқиш ва ўқитишни ўтказишга масъул шахслар

6. Компаниянинг Персонал билаш ишлаш бошқармаси (кейинги ўринларда – ПБИБ) Компания ходимларини ўқитиш режаларини тайёрлаш, тегишли ўқув материалларини ишлаб чиқиш, ўқитиш, шунингдек, Компанияда бундай ўқитишни мониторинг ва назорат қилиш учун масъулдир. Компания ходимларини ўқитиш онлайн, аудио- ёки видеоконференция тарзида ҳам ўтказилиши мумкин. "Телекоммуникация ва персонални ривожлантириш маркази" филиали (кейинги ўринларда – "ТваПРМ" филиали) Компания ходимлари ўқитилишини ўтказиш учун масъул ҳисобланади.

7. Компаниянинг Коррупцияга қарши курашиш ички назорат тузилмаси – Иқтисодий хавфсизлик ва комплаенс бошқармаси (кейинги ўринларда – ИХваКБ) Компания ходимларини ўқитиш режаларини тайёрлашда иштирок этади, коррупцияга қарши кураш соҳасидаги ўқув материалларини ишлаб чиқади, ўқитиш ўтказилишини мувофиқлаштиради.

8. Компаниянинг ПБИБ Компания ходимларини ўқитиш интизоми ва унга доир ахборотлар йиғилишини назорат қилади.

9. Компаниянинг ИХваКБ ва ПБИБ тегишли тажрибага эга халқаро ёки маҳаллий компаниялар билан тузилган шартномалар (Компанияда белгиланган тартибда) асосида ўқув материалларини тайёрлаш ҳамда Компания ходимларини ўқитишни амалга ошириш учун учинчи шахсларни жалб қилиши мумкин.

5-боб. Компания ходимларини ўқитиш турлари ва шакллари

10. Компания ходимларини ўқитиш қуйидаги ўқув дастурларини кўзда тутиши лозим:

барча ходимлар учун коррупцияга қарши умумий ўқитиш;

Компания ходимларининг этик хулқ-атвори қоидалари бўйича умумий ўқитиш;

коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган лавозимлар учун коррупцияга қарши махсус ўқитиш;

Компанияда коррупцияга қарши курашиш тизимининг амал қилиши ва ривожланиши учун масъул бўлган ходимлар учун коррупцияга қарши махсус ўқитиш.

11. Умумий коррупцияга қарши ўқитиш ва Компания ходимларининг этик хулқ-атвори қоидалари бўйича умумий ўқитиш Компаниянинг барча ходимлари учун мажбурий ҳисобланади.

12. Компаниянинг барча ходимлари учун коррупцияга қарши умумий ўқитиш амалий йўналтирилган бўлиши ва қуйидаги янги билимларга эга бўлиш ёки мавжуд билимларни такрорлаш имкониятини яратиши лозим:

Ўзбекистон Республикасининг коррупцияга қарши курашиш қонунчилиги, Компаниянинг коррупцияга қарши курашиш масалалари, жумладан ўрнатилган тақиқлар, чекловлар, ҳуқуқ ва мажбуриятлар, хизмат хулқ-атворига қўйилган талаблар, Компания ходимларининг коррупциявий ҳаракатлари аниқланганда ҳаракатлар кетма-кетлигига доир ички ҳужжатларини билиш;

коррупцияга қарши курашиш, манфаатлар тўқнашуви ва коррупцияга қарши бошқа талаблар соҳасидаги ҳуқуқни қўллаш амалиётига доир билимлар;

олинган билимларни қўллаш кўникмалари, жумладан Компаниянинг турли фаолият соҳаларидаги коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш қобилияти, Компанияда ўрнатилган коррупцияга қарши кураш чораларини амалиётда қўллай билиш.

Коррупцияга қарши умумий ўқитиш материалларига киритиш учун мазкур Йўриқноманинг 1-иловасида келтирилган мавзулардан фойдаланиш тавсия этилади.

13. Компания ходимларини этик хулқ-атвор қоидалари бўйича умумий ўқитиш Компаниянинг барча ходимлари учун амалий йўналтирилган бўлиши ва Компанияда

қабул қилинган этика тамойиллари ва қоидаларига доир янги билимларга эга бўлиш ёки бор билимлар такрорланишини таъминлаши лозим.

14. Компания ходимлари умумий коррупцияга қарши ўқитиш ва Компания ходимларининг этик хулқ-атвори қоидалари натижалари бўйича ўрганилган материал қанчалик ўзлаштирилганлиги ва тушунилганлиги ҳамда олинган билим ва кўникмаларни амалиётда қўллаш имкониятини текширишга қаратилган тест синовлари топшириши лозим.

15. Компания ходимлари саволларнинг камида 80 фоизига тўғри жавоб берган тақдирда коррупцияга қарши умумий ўқитиш ва Компания ходимларининг этик хулқ-атвори қоидаларини муваффақиятли ўзлаштирган ҳисобланади. Агар ходим саволларнинг 80 фоизидан камига тўғри жавоб берган бўлса, у такрорий тест синовларини тест топширган кундан бошлаб 5 иш куни ичида топшириши мумкин.

16. Коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган лавозимлар учун махсус коррупцияга қарши ўқитиш коррупцияга қарши умумий ўқитишдан мустақил (қўшимча) равишда ўтказилади.

17. Коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган лавозимлар рўйхати Компанияда коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш услубиётига мувофиқ шакллантирилади.

18. Коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган лавозимлар учун коррупцияга қарши махсус ўқитиш қуйидагилар тўғрисидаги маълумотни ўз ичига олиши лозим:

коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган аниқ функция ва тартиб-таомиллардаги коррупциявий хавф-хатарларни аниқлаш ва минималлаштириш усуллари;

коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган аниқ функция ва тартиб-таомиллардаги коррупциянинг намоён бўлиш шакллари ва турлари;

учинчи шахслар билан ўзаро алоқа қилишда коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган аниқ функция ва тартиб-таомилларга хос бўлган коррупцияга қарши талаблар;

коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган аниқ функцияларни амалга оширишда қўлланиладиган қўшимча талаб ва тартиб-таомилларни ўз ичига олувчи ички ҳужжатлар.

19. Компанияда коррупцияга қарши курашиш тизимининг амал қилиши ва ривожланиши учун масъул ходимларни коррупцияга қарши махсус ўқитиш йилига камида бир марта малака ошириш шаклида (семинар, тренинг ва бошқа) коррупцияга қарши кураш соҳасидаги экспертларни жалб қилиш, шунингдек, бундай ўқитишларга ихтисослашган ваколатли учинчи шахслар (ташкилот ва ўқитиш муассасалари) томонидан ташкил этиладиган тренингларда иштирок этиш орқали ўтказилади.

20. Компанияда коррупцияга қарши курашиш тизимининг амал қилиши ва ривожланиши учун масъул ходимларни коррупцияга қарши махсус ўқитиш Ўзбекистон Республикасининг коррупцияга қарши курашиш бўйича қонунчилигидаги ўзгаришлар, коррупцияга қарши тизимларни шакллантириш ва давлат органларида

коррупциянинг олдини олиш тадбирларини амалга ошириш борасидаги илғор халқаро методикаларни ўрганишни ўз ичига олиши лозим.

21. Ушбу Йўриқноманинг 19-бандида кўрсатиб ўтилган малака ошириш ва тренинглардан ўтиш йилига камида 10 (ўн) соатни ўз ичига олиши лозим.

6-боб. Компания ходимларини ўқитиш муддатлари ва даврийлиги

22. Компания ходимларини ўқитиш Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги ва Компаниянинг ички ҳужжатларида кўзда тутилган мажбурий малака ошириш доирасида ўқитиш, учинчи шахслар билан қўшма конференциялар, йиғилишлар, симпозиумлар ўтказилишидан қатъи назар амалга оширилади.

23. Компаниянинг "ТваПРМ" филиалида ходимлар учун ташкил этиладиган малака ошириш курслари, қўшимча курслар, тренинглар ва бошқа тарзда ташкил этиладиган режали ва режадан ташқари ўқитишларда ходимларни этика ва коррупцияга қарши кураш соҳасига тегишли дарсликлар киритилади.

24. Компания ходимлари қуйидаги ҳолларда коррупцияга қарши курашиш бўйича йилига бир мартадан кўп ўқитилади:

ходим коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган лавозимни эгаллаб турган бўлса;

лавозимга тайинланганда ва ротация қилинганда, агар шахснинг янги лавозими коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган лавозимлар рўйхатига кирса;

Компанияда коррупциявий ҳаракатлар билан боғлиқ ҳолатлар аниқланганда ёки амалга оширилаётган функция/тартиб-таомилининг коррупциявий хавф-хатар даражаси ортганда;

Компания бош директори қарорига мувофиқ.

25. Компанияга янги ишга қабул қилинган ёки коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган янги лавозимга ўтказилган ходимлар ишга кирган ёки янги лавозимга ўтган вақтдан бошлаб 30 кун ичида коррупцияга қарши ва Компания ходимларининг этик хулқ-атвори қоидалари бўйича умумий ўқитилиши лозим.

Ўқув санасини белгилашда этика ва коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқитишнинг тасдиқланган йиллик жадвали, гуруҳда бўш ўринлар мавжудлиги (кундузги ўқув шакли учун) ва мазкур Йўриқноманинг 22-23 бандларида кўзда тутилган ўқитиш муддатлари ва даврийлигига амал қилиш зарурати ҳисобга олинади.

Кейинги коррупцияга қарши умумий ўқитиш ва Компания ходимларининг этик хулқ-атвор қоидалари бўйича умумий ўқитиш барча ходимлар учун ПБИБ томонидан йилига бир мартадан кам бўлмаган даврийликда белгиланади.

26. Ходим коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган лавозимни эгаллаб тургани билан боғлиқ ҳолатларда ёки ходим шундай лавозимга тайинланганда махсус коррупцияга қарши ўқитиш этика ва коррупцияга қарши кураш соҳасида ўқитишнинг йиллик жадвалида белгиланган муддатларда амалга оширилади.

27. ПБИБ, ИХваКБ ҳамда "ТваПРМ" филиали билан ҳамкорликда ҳар йили Компания ходимларини ўқитиш жадвалини тузади ва 31 декабргача уни Компания бош директорига тасдиқлаш учун тақдим этади.

Компания ходимларини ўқитиш жадвалини тузишда ходимлар томонидан олдинги ўқитиш муддатлари ҳисобга олинади.

Компания ходимларини ўқитиш жадвалида, албатта, ўқитиш курси номи, санаси, шунингдек, ўқитиш тайинланган лавозимлар кўрсатилади.

Тасдиқланган жадвалга мувофиқ, ПБИБнинг масъул ходимлари ўқитиш бошланишидан 10 иш кунидан олдин ходимларни хабардор қилади. Белгиланган муддатда ўқиш имконияти бўлмаса (кундузги ўқув шакли учун, масалан, юқори мавсумий юклама, касаллик варақаси, режалаштирилган таътил сингари асосли сабаблар), ходим ўқиш бошланишидан 5 (беш) иш кунидан кечиктирмай ўқишни бошқа санага кўчириш мақсадида ПБИБни огоҳлантириб қўйиши лозим.

7-боб. Компания ходимларини ўқитиш интизомини назорат қилиш ва ҳужжатларни сақлаш

28. ПБИБ Компания ходимларининг этика ва коррупцияга қарши кураш соҳасида ўқитилишига доир маълумотларни йиғиб боради ва улар ҳақидаги маълумотларни ҳар чоракда Компаниянинг ИХваКБга тақдим этади.

Компаниянинг ИХваКБ олинган маълумотларни таҳлил қилади (жумладан, ўқув интизоми, ходимлар учун қийинчилик туғдираётган мавзулар ва тест саволлари) ва таҳлил натижаларини коррупцияга қарши тизимнинг амал қилиши ва ривожланиши масалалари бўйича доимий ҳисоботларга киритилишини, шунингдек, ўқув материаллари корректировка қилинишини (зарурат туғилганда) таъминлайди.

29. Ходим унга тайинланган ўқув ёки унинг натижалари бўйича тест синовларидан белгиланган муддатларда ўтмаса, ПБИБ бундай ходимнинг раҳбарини унга нисбатан тегишли қарор қабул қилиш мақсадида огоҳлантиради.

30. Ўқитиш жадвали, йўқлама варақалари, тест натижалари, ходим ўқиганлигини тасдиқловчи бошқа ҳужжатлар ПБИБда сақланади.

8-боб. Якуний қоидалар

31. Ушбу Йўриқнома Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги ва Компаниянинг ички ҳужжатларига ўзгаришлар киритилганда, коррупцияга қарши ўқитишни ташкил этиш соҳасидаги илғор халқаро амалиёт ўзгарган тақдирда қайта кўриб чиқилади. Компаниянинг ИХваКБ мазкур Йўриқномага ўзгартириш киритиш учун жавобгар ҳисобланади.

32. Компания ходими эгаллаб турган лавозими, иш стажи, мавқеи ва бошқа омиллардан қатъи назар мазкур Йўриқноманинг тамойиллари ва талабларига риоя қилиш учун шахсан жавобгар ҳисобланади.

33. Ушбу Йўриқномага қўшимча ва ўзгартириш киритиш ҳамда унинг янги таҳririни тасдиқлаш Компаниянинг тегишли буйруғи билан амалга оширилади.

“Ўзбектелеком” АК ходимларининг
этика ва коррупцияга қарши курашиш соҳасида
ўқитилишини ташкил қилиш бўйича
йўриқномага илова

“Ўзбектелеком” АК ходимларини коррупцияга қарши курашиш бўйича умумий ўқитишнинг
ТАХМИНИЙ МАВЗУЛАРИ

Мавзу	Компонентлар
Коррупциянинг табиати	Коррупция тушунчаси, унинг шакллари ва сабаблари. Коррупциянинг ижтимоий-ҳуқуқий ҳодиса сифатидаги мазмуни. Жамиятда коррупцияга муносабат.
Коррупцияга қарши курашишнинг ҳуқуқий асослари	Коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги қонунчилик. Компанияда коррупцияга қарши курашишга доир ички ҳужжатлар. Коррупцияга қарши курашиш бўйича халқаро амалиёт.
Компанияда коррупцияга қарши курашиш усуллари	Компаниядаги коррупцияга қарши курашиш тизими элементлари, шунингдек, муҳим чора-тадбирлар шарҳи. Компаниядаги манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш, аниқлаш ва тартибга солиш. Компаниянинг коррупцияга қарши курашиш сиёсати. Коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги ходимлар ва таркибий бўлинмаларнинг мажбурият ва ваколатлари. Маъмурий тартиб-таомиллар ва регламентлардан фойдаланиш. Маъмурий тўсиқ ва бюрократизмни бартараф этиш. Коррупциявий ҳаракатлар/уларни содир этиш хавфи юзага келган вақтдаги ҳаракатлар. Коррупциявий ҳаракатлар тўғрисида хабар бериш (хабарларни узатиш каналлари, хабарлар мазмунига доир Йўриқнома, хабарларни кўриб чиқиш тамойиллари).

Коррупциявий хавф-хатарлар ва типик коррупциявий ҳаракатлар	Компаниядаги хавф-хатарлар ва коррупциявий ҳаракатларнинг асосий турлари. Назорат-рухсат бериш функциялари ва тартиб-таомиллари доирасидаги коррупциявий хавф-хатарлар. Совғалар ва ишбилармонлик меҳмондўстлиги белгилари бериш/олишдаги коррупциявий хавф-хатарлар. Фуқаролар, контрагентлар ва учинчи шахслар билан ўзаро алоқалар билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар. Ходимларни Компанияга танлаб олиш ва ишга қабул қилишдаги коррупциявий хавф-хатарлар. Харидларни амалга ошириш билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар. Турли хизмат турлари, функциялар учун лицензия бериш, шунингдек, лицензия битимлари талаблари ва шартларини бажариш устидан назорат билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар. Биноларни ижарага бериш билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар. Ўзаро ҳамкорлик ва тасарруфий Компаниялар фаолиятини мувофиқлаштириш билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар. Танловлар билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар. Турли ҳужжат турлари экспертизасини ўтказиш, шунингдек, улар ижросини назорат қилиш билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар. Давлат назоратини амалга ошириш билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар. Компания фаолиятидаги бошқа хавф-хатарлар.
Коррупциявий ҳаракатлар учун жавобгарлик	Коррупциявий ҳаракатлар учун интизомий жавобгарлик. Коррупциявий ҳаракатлар учун жиноий жавобгарлик. Ўзбекистон Республикасининг коррупциявий ҳаракатларга доир ишлари бўйича суд амалиёти шарҳи.
Коррупцияга қарши курашишда фуқаролик жамияти роли	Жамоатчилик назорати коррупцияга қарши курашиш воситаси сифатида. Фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш. Коррупцияга қарши жамоатчилик фикри ва хулқ-атворини шакллантириш. Фуқаролик жамияти институтларининг Компания билан ўзаро ҳамкорлиги.